

Література:

1. *Енергозбереження в Україні: правові аспекти і практична реалізація.* – Рівне: видавець О.Зень, 2011. 48-с.

2.І.Перелі.Потенціал енергозбереження в Україні: де він проявляється і як його реалізувати?[Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.http://ua-energy.org/post/37475>.–Дата доступу:09.04.2014.–Назва з титулу екрану.

3.«Аратта-Україна». Вітряки та сонячні батареї: дозволи, податки та технічні аспекти.[Електронний ресурс]– Режим доступу: http://www.aratta-ukraine.com/prn_text_ua.php?id=1646. –Дата доступу:06.04.2014.–Назва з титулу екрану.

УДК 621.3

Т.В. Романова, к.е.н, доцент,
О.М. Свистун, студент
Полтавський національний технічний
університет імені Юрія Кондратюка

ПРОБЛЕМИ ЕНЕРГОЗБЕРЕЖЕННЯ УКРАЇНИ ТА ШЛЯХИ ЇХ ПОДОЛАННЯ

Останніми роками питання реалізації політики енергозбереження і підвищення енергоефективності України стали вкрай актуальними і безпосередньо пов'язані з енергобезпекою країни. Учені й фахівців із різних галузей (особливо з галузей, які з паливно-енергетичного комплексу) під час численних семінарів, конференцій, виставок та галузевих, національних, і міжнародних заходів, активно обговорюють різні аспекти цієї проблеми. Пропонується дуже багато технічних рішень, законодавчих ініціатив, економічних та соціальних перетворень. Всі ці пропозиції спрямовані на вирішення конкретних завдань, які стоять перед державою на шляху досягнення поставленої мети.

Значний внесок у розвиток науки та поштовх до подальших досліджень основ політики енергозбереження та енергоефективності зробили праці вітчизняних та зарубіжних фахівців, зокрема А. Алмейди, Г. Бабієва, С. Бєвза, В. Бодрова, С. Денисюка, Г. Дзяни, В. Жовтянського, І. Заремби, М. Ковалка, М. Кулика, О. Єрохіна, Б. Лапунша, В. Микитенко, А. Праховника, М. Рапцуна, І. Розпугтенка, Ю. Синяка, Г. Ситника, О. Суходолі, А. Шидловського та інших.

Безумовно праці вище названих дослідників є важливим внеском у розв'язання енергетичної проблеми, проте значна частина з них має більш теоретичне, ніж прикладне значення. На практиці через брак коштів, кризи платежів, необґрунтовану амортизаційну політику, вони, на жаль, не були втілені в життя, а спроби їх реалізації не мали позитивного завершення.

Поняття «енергоефективність» тісно пов'язане з поняттям «енергозбереження». Згідно Закону України «Про енергозбереження», енергозбереження – це діяльність (організаційна, наукова, практична, інформаційна), яка спрямована на раціональне використання та економне витрачання первинної та перетвореної енергії і природних енергетичних ресурсів в національному господарстві і яка реалізується з використанням

технічних, економічних та правових методів [1]. Енергоефективність слід розуміти як такий стан економіки, який дозволяє максимально ефективно використовувати наявні енергетичні ресурси. Таким чином, енергоефективність є якісним показником ступеня розвитку національної економіки, а енергозбереження – це кількісна характеристика зменшення використання одного показника відносно іншого.

Енергозбереження в Україні сьогодні – це радше модна тенденція, ніж продумана програма заходів чи конкретні дії. Вся його суть зводиться до створення декларативних законів та недієздатних нормативних актів, які часто розробляються «для галочки». Не треба ходити за прикладом далеко, адже та ж сама Білорусія, в якій споживання енергоносіїв в 5-7 разів менше, ніж в Україні, щорічно виділяє з бюджету на розвиток енергозберігаючих програм у 100 разів більше коштів, ніж наша держава [2].

На сьогодні вирішальними проблемами енергозбереження в Україні є [3]:

- недосконала система регулювання сфери житлово-комунальних послуг, зокрема, законодавча неврегульованість форм і методів тарифного регулювання;

- відсутність комплексної системи впровадження сучасних методів енергоефективних технологій і технічних засобів енергозбереження;

- невідповідність інвестиційної політики нагальним потребам галузі;

- законодавча невпорядкованість економічного механізму стимулювання енергозбереження;

- недостатня поінформованість населення з питань енергозбереження.

Для забезпечення максимально ефективного розвитку економіки та підвищення якості життя населення до світових стандартів слід вирішити такі проблеми як [3]:

- недостатній рівень забезпечення власними паливно-енергетичними ресурсами і значна кількість імпортованих ресурсів;

- необхідність створення стратегічних запасів для забезпечення енергетичної незалежності України;

- високий рівень зношеності енергетичної інфраструктури та необхідність модернізації та реконструкції основних фондів;

- недостатній рівень використання альтернативних видів палива та нетрадиційних джерел енергії;

- високий рівень витрат енергоресурсів при їх виробництві, транспортуванні та споживанні, впровадження новітніх технологій, раціоналізація структури суспільного виробництва.

Основними напрямками впровадження енергоефективних заходів в країні є:

- введення відрахувань від вартості фактично використаних підприємствами паливно-енергетичних ресурсів;

- визначення джерел і напрямів фінансування енергозбереження

- матеріальне стимулювання колективів та окремих робітників за ефективне використання та економію паливно-енергетичних ресурсів, впровадження розробок, захищених патентом;

- створення бази для реалізації економічних заходів управління енергозбереженням у вигляді системи державних стандартів, які містять показники питомих витрат паливно-енергетичних ресурсів для основних енергоємних видів продукції та технологічних процесів в усіх галузях народного господарства;

- надання юридичним і фізичним особам субсидій, дотацій, податкових, кредитних та інших пільг для стимулювання розробок, впровадження винаходів та використання енергозберігаючих технологій, обладнання і матеріалів;

- використання системи державних стандартів у сфері енергозбереження при визначенні розмірів надання економічних пільг та застосування економічних санкцій;

- введення плати за нераціональне використання паливно-енергетичних ресурсів у вигляді надбавок до діючих цін та тарифів залежно від перевитрат паливно-енергетичних ресурсів щодо витрат, встановлених стандартами;

- застосування економічних санкцій за марнотратне витрачання палива та енергії внаслідок безгосподарної або некомпетентної діяльності працюючих.

Вивчення проблеми енергозбереження приводить нас до розуміння необхідності енергозбереження на усіх стадіях – виробництво, транспортування та споживання енергетичних ресурсів. Кожна стадія потребує детального вивчення на предмет факторів впливу та можливості максимально ефективного використання ресурсів.

Наслідком вирішення проблеми енергозбереження повинно стати:

1. Забезпечення за нормальної ситуації безперебійного постачання споживачам доступних енергоресурсів належної якості, а в екстремальних умовах – задоволення мінімально необхідного попиту соціально-значущих споживачів.

2. Ефективне використання енергоресурсів, що сприятиме переведенню держави на енергозберігаючий шлях розвитку та зменшення енергоємності виробництва товарів та послуг.

3. Задоволення вимог економічної, виробничої, екологічної та соціальної безпеки.

Література:

1. Закон України «Про енергозбереження» // *Відомості Верховної Ради*. – 1994. - № 30.

2. Матеріали конференції «Державне управління для енергоефективності та сталого розвитку» 22 лютого 2011 року // *Науково-інформаційний вісник*. – 2011. – № 2. – С. 35-40

3. Кравченко Т. *Сучасний стан і перспективи розвитку енергетичної галузі України* // *Економіст*. – 2008. - № 6 - С. 32-37.

4. Ободовський Б.В. *Енергозбереження в сучасній Україні*. – К: 2011. – 340 с.